

พระราชบัญญัติ
สำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์
พ.ศ. ๒๔๕๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๗

เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระ
บรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควร ให้มีกฎหมายว่าด้วยการสำรวจการ
กักตุนโภคภัณฑ์

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
สำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๘๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“โภคภัณฑ์” หมายความว่า เครื่องอุปโภคบริโภค และ
หมายความรวมถึงสิ่งของที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงออกตาม
ความในพระราชบัญญัตินี้

“กักตุน” หมายความว่า มีโภคภัณฑ์ไว้ในครอบครอง
เกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายส่วนตัวและไม่นำออกจำหน่าย
ตามวิถีทางการค้าปกติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสำรวจ
การกักตุนโภคภัณฑ์ และคณะกรรมการส่วนท้องถิ่น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลซึ่งคณะ
กรรมการแต่งตั้งตามความในพระราชบัญญัตินี้

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน และบุคคลอื่นอีกไม่น้อยกว่าแปดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการสำรวจการกักตุนโภคภัณฑ์ประจำท้องที่ เรียกว่า “คณะกรรมการส่วนท้องที่” ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับท้องที่ซึ่งมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว คณะกรรมการส่วนท้องที่ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายกเทศมนตรีซึ่งแล้วแต่รัฐมนตรีจะแต่งตั้งเป็นประธาน และบุคคลอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน ซึ่งประธานแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี เป็นกรรมการ

(๒) สำหรับท้องที่ซึ่งไม่ได้มีฐานะเป็นเทศบาลภายในจังหวัดหนึ่ง ๆ คณะกรรมการส่วนท้องที่ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และบุคคลอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑

ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี
เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามพระราช
บัญญัตินี้ในท้องถิ่นของตน และให้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะ
กรรมการสำรวจการกักตุนโรคกักกัน

มาตรา ๖ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลใดหรือ
คณะบุคคลใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการอันอยู่ใน
อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการทั้งหมดหรือแต่บางส่วนใน
ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งแทนคณะกรรมการได้

มาตรา ๗ ให้กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้า
พนักงานตามความหมายของกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๘ เมื่อเป็นการสมควรสำรวจการกักตุนโรคกักกัน
ในท้องถิ่นใด จะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ท้องถิ่นนั้นเป็น
เขตสำรวจการกักตุนโรคกักกัน

มาตรา ๙ ในเขตสำรวจการกักตุนโรคกักกัน ให้คณะ
กรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

(๑) มีหนังสือสอบถามบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโรคภักดิ์ ซึ่งคณะกรรมการประสงคฺจะทำการสำรวจการกักตุน และสั่ง หรืออนุมัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการสำรวจการกักตุนโรคภักดิ์ได้

(๒) ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโรคภักดิ์ซึ่งคณะกรรมการประสงคฺจะทำการสำรวจการกักตุนมาแจ้งปริมาณและสถานที่เก็บ และห้ามยักย้ายโรคภักดิ์ตั้งกล่าวจากสถานที่เก็บ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพของโรคภักดิ์นั้น เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการ ประกาศดังกล่าวให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ทำการเทศบาล และที่ชุมนุมชนอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

(๓) เข้าไป หรือสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใด ซึ่งคณะกรรมการประสงคฺจะทำการสำรวจการกักตุนเพื่อตรวจโรคภักดิ์ ไปรับในการขายหรือแลกเปลี่ยน ราชการการค้าและเอกสารหลักฐานอื่น ๆ เกี่ยวกับโรคภักดิ์ดังกล่าวได้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในการนี้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เกษตรสถานดังกล่าวให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการหรือพนักงาน
เจ้าหน้าที่ตามสมควร

(๔) สั่ง หรืออนุมัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้เจ้าของหรือ
ผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าได้มีการ
กักตุน ขายโภคภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือ
คณะกรรมการตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการ
กำหนด หรือสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดและบังคับซื้อโภคภัณฑ์
ตามวิธีการ ราคา และปริมาณที่คณะกรรมการกำหนดในกรณี
ที่มีการขัดขืนคำสั่งของคณะกรรมการ กับมีอำนาจกำหนดระยะเวลา
และเงื่อนไขในการชำระเงินและในการส่งมอบโภคภัณฑ์
นั้น

ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์
คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ปิดประกาศคำสั่งตามความใน
วรรคก่อนนั้นไว้ ณ สถานที่เก็บโภคภัณฑ์ หรือพาหนะที่ขน
โภคภัณฑ์นั้น เมื่อล่วงพ้นเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่วันปิด
ประกาศคำสั่งแล้ว เจ้าของหรือผู้ครอบครองโภคภัณฑ์ไม่จัดการ
ตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจยึดและบังคับซื้อตาม
ความในวรรคก่อนได้

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

โทษกักตัวของราชการหรือขององค์การรัฐบาลไม่อยู่ใน
บังคับแห่งมาตรานี้

มาตรา ๑๐ ผู้ใดไม่ยอมชี้แจงข้อเท็จจริงตามความในมาตรา
๕ (๑) หรือฝ่าฝืน คำสั่งหรือประกาศของคณะกรรมการหรือ
พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๕ (๑) (๒) หรือ (๔)
มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุก
ไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดขัดขวางการกระทำของคณะกรรมการหรือ
พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ให้ความสะดวกตามความในมาตรา
๕ (๓) มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๒ ผู้ใดให้ข้อมูลเท็จแก่คณะกรรมการหรือพนักงาน
เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ (๑) หรือให้ข้อมูลเท็จในการ
แจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บโทษกักต้งตามมาตรา ๕ (๒) มี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุก
ไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๗

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษา
การตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง
เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ
ปรากฏว่ามีพ่อค้าเป็นจำนวนมากได้ถือโอกาสกักตุนโภคภัณฑ์ เพื่อ
ประสงค์จะให้สิ่งของดังกล่าวขาดแคลนในท้องตลาด ราคาสิ่งของจะ
ได้สูงขึ้น แล้วจึงจะนำของดังกล่าวออกขาย การกระทำของพ่อค้า
ดังกล่าวไม่เป็นธรรมแก่สังคมจึงเป็นการสมควรที่จะให้มีการสำรวจ
การกักตุนเครื่องโภคภัณฑ์ และมีกรมบังคับใหญ่ที่กักตุนสิ่งของดังกล่าว
ขายสิ่งของแก่ประชาชนได้ ทั้งนี้โดยจัดให้มีคณะกรรมการสำรวจการ
กักตุนโภคภัณฑ์ขึ้น เพื่อดำเนินการสำรวจ การบังคับให้ขาย ในการนี้
จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้.